

กลวิธีการแปลนิทานสองภาษา ไทย-อังกฤษ Strategies for translating bilingual stories Thai-English

เสาวณี ทับเพชร¹,
อติเทพ ตาวัว²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “กลวิธีการแปลวรรณกรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโวหารภาพพจน์จากนิทานสำหรับเด็กจำนวน 3 เรื่องที่ได้รับ การแปลเป็นภาษาอังกฤษ จากนิทานสำหรับเด็ก นิทาน 2 ภาษาไทย - อังกฤษ 1. ก๊วนเพื่อดิสนีย์บุคปราสาท แฟรงเกนสไตน์ 2. สี่ตระกูลจอมชนแห่งโลกดิสนีย์ 3. ผจญแดร์คูลูรา ราชาผีดูดเลือด ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์หลัก 3 ประเภท โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. อุปมาอุปไมย (Simile) 2. อุปลักษณ์ (Metaphor) และ 3. บุคลาธิษฐาน (Personification) กลวิธีที่ใช้ในการแปลโวหารภาพพจน์ส่วนใหญ่จะรักษาโวหารไว้ให้คล้ายคลึงต้นฉบับมากที่สุด มีเพียงบางกรณีที่โวหารเปลี่ยนรูปไปแต่ยังคงภาพพจน์ไว้ได้เหมือนเดิม นับว่าเป็นการรักษาความเท่าเทียมไว้ได้ในระดับดี ผู้วิจัยได้แสดงทัศนะผ่านข้อเสนอแนะสองส่วน ในส่วนแรกเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านและการแปลวรรณกรรมออกสู่สากล และในส่วนที่สองนั้นเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

คำสำคัญ: กลวิธีการแปล, นิทานสองภาษา ไทย-อังกฤษ

Abstract

An article titled "Literary Translation Strategies" examined the stylistic images in three children's fairy tales, bilingual tales, Thai-English 1. Frankenstein: featuring Mickey and Donald. 2. Little women featuring Minnie and Daisy 3. Dracula featuring Mickey and Donald. The results of the research revealed that there were 3 main types of stylistic use, in descending order as follows: 1. Simile, 2. Metaphor, and 3. Personification. It will keep the stylistics as similar to the original as possible. There are only some instances where the stylists have changed but the image remains the same. This is to maintain equality at a good level. The researchers expressed their views through a two-part recommendation. The first part is about promoting reading and international translation of literature and the second part is a recommendation for further research.

Keywords: translation strategies, Thai-English bilingual stories

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1. บทนำ

ความสำคัญของการศึกษานิทาน 2 ภาษา เด็กควรได้เรียนตั้งแต่ก่อนวัยเรียนโดยส่วนใหญ่พ่อแม่ญาติอ่านให้ฟังและให้เด็กดูภาพประกอบซึ่งมีความน่าสนใจเป็นพิเศษในแง่การส่งผ่านความคิดและมุมมองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโลกรอบตัวเด็กผ่านทางกลไกของภาษาและรูปภาพการปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านหนังสือไปเกิดขึ้นแก่เด็กเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบอันสำคัญยิ่งของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมให้เขาเป็นคนดีทั้งกายวาจาใจและสติปัญญา อันประกอบด้วยมีความรู้ดีมีพละทานมีศีลธรรมดีสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม (เยาวพา เตชะอุปต์, 2551) เด็กปฐมวัยเป็นช่วงระยะที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็วการเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดจากการที่ได้ฟังและมีโอกาสได้พูดคุยกับผู้อื่นโดยมีสิ่งเร้าเช่นภาพฟังเพลงดูภาพจากนิทานเด็กจะสนใจและกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นอยากซักถามด้วยคำถามแบบเด็ก ๆ ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น (วิลาวลีย์ โชตเบญจมาภรณ์, 2542)

ดังนั้นแนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กให้เด็กได้มีโอกาสฝึกการพูดฝึกการฟังฝึกการอ่านตลอดจนการฝึกให้เด็กช่วยกันลำดับเรื่องราวที่ได้ฟังเช่นเมื่อเด็กฟังนิทานที่ครูเล่าแล้วฝึกให้เด็กเล่าเรื่องราวที่ฟังเปิดโอกาสให้เด็กพูดสนทนาซักถามแสดงความคิดเห็นร่วมกันหรือจัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมบทบาทสมมุติประกอบการเล่านิทานการจัดสภาพแวดล้อมการสนับสนุนหรือการสร้างแรงจูงใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กสิ่งต่างๆเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ความหมายของคำเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถพัฒนาภาษาในการพูดสื่อความหมายกับผู้อื่นได้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) การจัดกิจกรรมโดยใช้นิทานนับเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์อย่างหนึ่งที่เด็กสนใจเด็กทุกคนชอบฟังนิทานโดยเฉพาะเด็กอายุระหว่าง 5-6 ปีจะสนใจกับสิ่งภายนอกมากขึ้นมีอารมณ์ขันรักสนุกชอบฟังนิทานต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์พูดได้

การแปลวรรณกรรมที่มุ่งเน้นความสละสลวยและการถ่ายทอดความหมายมากกว่าการรักษาโครงสร้างทางภาษาต้นฉบับ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีโวหารภาพพจน์ (Figurative Language) ซึ่งพบมากในงานวรรณกรรม โดยส่วนใหญ่จะไม่สามารถแปลตามตัวอักษรได้ ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแปลผ่านการตีความ โวหารภาพพจน์แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ นามนัย (Metonymy) อนุนามนัย (Synecdoche) อุปมาอุปไมย (Simile) อุปลักษณ์ (Metaphor) บุคลาธิษฐาน (Personification) อธิพจน์ (Hyperbole) สัทพจน์ (Onomatopoeia) ปฏิพจน์ (Paradox) การเลี่ยงคำไม่สุภาพ (Euphemism)

ดังนั้นผู้วิจัยต้องการศึกษาโวหารภาพพจน์ของนิทานสองภาษาโดยศึกษาประเภทต่างๆของโวหาร และแยกประเภทของกลวิธีการแปล โดยนำกลวิธีการแปลขยายความมาช่วยเสริมให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีเพื่อช่วยให้ผู้อ่านในวัฒนธรรมภาษาแปลสามารถจินตนาการภาพพจน์ได้ไม่ต่างไปจากผู้อ่านใน

2. วัตถุประสงค์

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโวหารภาพพจน์จากนิทานสำหรับเด็ก

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของการแปลและโวหารภาพพจน์

Newmark (1988) ได้แบ่งประเภทของการแปลออกเป็น 2 ประเภทหลัก โดยแบ่งแยกประเภทดังกล่าวจากการเน้นภาษาต้นฉบับและภาษาแปล ดังนี้ 1. การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ (Source Language - SL emphasis) 2. การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาเป้าหมาย (Target Language - TL emphasis) ในทำนองเดียวกันนั้น Larson (1998) ได้แบ่งแยกประเภทการแปลออกเป็น 2 ประเภทหลักเช่นกัน คือ การแปลแบบตรงตัว และการแปลแบบอิสระ

ซึ่งก็มีความคล้ายคลึงกับ Newmark (1988) กล่าวคือ การแปลแบบตรงตัวเน้นภาษาต้นฉบับ ส่วนการแปลแบบอิสระจะเน้นภาษาปลายทาง ซึ่ง Larson (1998) ได้แสดงให้เห็นถึงแผนภูมิของแบบจำลองชนิดของการแปล 7 ประเภทย่อย ดังนี้การแปลแบบ Very literal เป็นการแปลที่รักษาความเป็นต้นฉบับของภาษาต้นฉบับไว้ในภาษาแปลทั้งหมด โดยไม่ต้องการจะเน้นหรือสื่อถึงความหมายมากเท่ากับการแปลให้ตรงตัว Larson (1998) กล่าววาระดับการแปลที่เป็นเป้าหมายของผู้แปลมากที่สุด คือระดับ Idiomatic เพราะแปลแล้วเป็นภาษา ซึ่งสละสลวยเป็นธรรมชาติ สรุปลงได้ว่าชนิดของการแปลสามารถจำแนกได้หลายประเภทย่อย แต่หลักๆ แล้วสามารถจำแนกเป็น 2 ชนิดดังต่อไปนี้

1. การแปลแบบเอาคำ คือ การแปลที่เน้นภาษาต้นฉบับ ผู้แปลจะต้องคำนึงไวยากรณ์หรือลักษณะทางภาษาศาสตร์ (form) รวมถึงรักษารูปแบบของโครงสร้างของภาษาต้นฉบับไว้ เพื่อความแม่นยำในการแปล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Larson (1998, p.17-23) ที่เรียกการแปลประเภทนี้ว่า Form-based Translation หรือเรียกว่าการแปลแบบตรงตัว ซึ่งหาก 2 ภาษาต้นฉบับที่จะแปลไม่มีความใกล้เคียงกันก็จะเกิดปัญหาในการแปลได้ ในทำนองเดียวกัน แนวคิดของ Newmark (1988) เรียกการแปลลักษณะนี้ว่า SL emphasis ซึ่งประกอบด้วย Word-for-word หรือเรียกว่าการแปลคำต่อคำ และ Literal translation หรือการแปลโดยพยัญชนะ ซึ่งเป็นการแปลที่ยึดโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure) การแปลแบบเอาคำนั้นจะมีความถูกต้อง แม่นยำตรงกับภาษาต้นฉบับสูง เหมาะกับการแปลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย สัญญา เป็นต้น

2. การแปลแบบเอาความ คือ การแปลที่เน้นความหมายของภาษาต้นฉบับโดยให้ความสำคัญกับความสละสลวยของภาษาปลายทาง Newmark (1988) เรียกการแปลลักษณะนี้ว่า TL emphasis ซึ่งสอดคล้องกับการแปลแบบ Meaning-based Translation ของ Larson (1998) หรือที่เรียกว่า Idiomatic translation ซึ่งเป็นการแปลที่พยายามถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาแปลอย่างเป็นทางการแปลประเภทหลังนี้จึงเหมาะกับการแปลวรรณกรรมที่มุ่งเน้นความสละสลวยและการถ่ายทอดความหมายมากกว่าการรักษาโครงสร้างทางภาษาต้นฉบับ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีโวหารภาพพจน์ (Figurative Language) ซึ่งพบมากในงานวรรณกรรม โดยส่วนใหญ่จะไม่สามารถแปลตามตัวอักษรได้ ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแปลผ่านการตีความ โวหารภาพพจน์แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ (Larson 1998; อวยพรพานิช และคณะ 2553) ดังต่อไปนี้

นามนัย (Metonymy) คือ การใช้คำหรือวลีที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งด้วยสิ่งที่เกี่ยวข้องกันในเชิงพื้นที่ เชิงระยะเวลา เชิงเหตุผล หรือนำลักษณะเฉพาะเชิงสัญลักษณ์บางส่วนมาแทนสิ่งหนึ่งทั้งหมด โดยพบได้ทั้งในวรรณกรรมหรือในบทสนทนาในชีวิตประจำวัน เช่น แก้วอี้ หมายถึง ตำแหน่ง (ในวลี “แย่งแก้วอี้กัน”) ชื่อ หมายถึง ชื่อเสียง (ในวลี “เสียชื่อ”) ลอนดอนมีการเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนในกรุงลอนดอนมีการเลือกตั้ง

อนุนามนัย (Synecdoche) คือ การเปรียบเทียบโดยนำส่วนย่อยที่มีลักษณะเด่นของสิ่งหนึ่ง มากล่าวแทนสิ่งใหญ่กว่าหรือองค์รวมที่ต้องการกล่าวถึง เช่น ชายคา หมายถึง บ้าน (เช่น ไม่ต้องการให้เขามาร่วมชายคา) หัวใจ หมายถึง ตัวคน (เช่น หัวใจเปล่าเปลี่ยวย่อมต้องการคนดูแล) อุปมาอุปไมย (Simile) คือการเปรียบเทียบระหว่างสองสิ่งที่ไม่ใช่ประเภทเดียวกัน แต่มักมีลักษณะเฉพาะที่เหมือนหรือคล้ายกัน โดยจะใช้เมื่อต้องการเน้นย้ำลักษณะเด่นของสิ่งนั้น เพื่อให้เห็นภาพได้ตรงกันอย่างชัดเจน มักใช้คำว่า ดุจ ดัง รวากับ เปรียบดั่ง เสมอ เหมือน ประดุจ เทียบเทียม ยกตัวอย่างเช่น นิ้วเรียวยาวเหมือนลำเทียน เยือกเย็นดุจราชินีน้ำแข็ง ขาวราวกับหิมะ เรียบร้อยเหมือนผ้าพับไว้

อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ การใช้คำหรือสำนวนในการเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของสิ่งหนึ่งมาเปรียบ คล้ายกับอุปมาอุปไมย แต่จะไม่ใช้การกล่าวเปรียบเทียบที่มีคำเทียบเหมือนอุปมาอุปไมย เพราะจะปรากฏร่วมกับคำว่า “เป็น” และ “คือ” หรืออาจจะต้องมีการตีความประกอบร่วมด้วย เช่น คุณเป็นดวงดาวส่องทางให้ผม เขาคือซูเปอร์แมน เธอเป็นดอกฟ้า ฉันเป็นหมาวัด

บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การทำให้สิ่งไม่มีชีวิต เช่น สิ่งของ ธรรมชาติ ความคิด หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนแสดงอาการหรือกระทำเหมือนเป็นสิ่งมีชีวิต มักใช้เพื่อสื่อถึงอารมณ์และแสดงให้เห็นการเคลื่อนไหว เช่น ฟาร่องให้ เหล่าดอกไม้พากันเรียงระบำ ซากอิฐสระอื่น

อติพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริง เพื่อเป็นการเน้นย้ำ และทำให้เห็นภาพชัดขึ้น หรือสะท้อนอารมณ์มากขึ้น เช่น หนาวจะตายอยู่แล้ว ร้อนตับแตก ร้องไห้จนน้ำตาท่วมฟ้า

สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงร้องของสัตว์ ซึ่งแต่ละประเทศใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติที่ไม่เหมือนกัน เช่น แมวร้องเหมียวๆ นกร้องจ๊ิบๆ ผนตกเปาะแปะ

ปฏิกพจน์ (Paradox) คือ การเปรียบเทียบโดยใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกันมากล่าวร่วมกันได้อย่างกลมกลืนกัน เช่น ไฟเย็น หิมะเดือด

การเลี่ยงคำไม่สุภาพ (Euphemism) คือ การหลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพหรือคำที่ไม่พึงปรารถนา โดยใช้คำหรือวลีอื่นมาใช้แทน เพื่อลดความโจ่งแจ้ง เช่น คำว่า ตาย เลี่ยงมาใช้คำว่า เสีย ไปสวรรค์ ไปสู่สุคติหรือถึงแก่กรรม แก่ เลี่ยงมาใช้คำว่า อาวุโส คำว่า เด็กปัญญาอ่อน เลี่ยงมาใช้คำว่า เด็กพิเศษ

4. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาการใช้ด้านการใช้ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา (Simile) อุปลักษณ์ (Metaphor) บุคลาธิษฐาน (Personification) อติพจน์ (Hyperbole) และนามนัย (Metonymy)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะการใช้คำการใช้โวหาร การใช้ภาพพจน์ในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์ เรื่อง ผู้ดีอีสานว่ามีส่วนเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร จากนิทานเรื่อง Frankenstein: featuring Mickey and Donald เขียนโดย Tea Orsi แปลโดย น้ำฝน แสงเป่า 2. Little women featuring Minnie and Daisy เขียนโดย Tea Orsi แปลโดย ปิยะดา น้อยผา 3. Dracula featuring Mickey and Donald เขียนโดย Tea Orsi แปลโดย พรนภัส วงษ์ประกอบ โดยศึกษาจำนวนทั้งหมด 20 บท โดยศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นตารางการวิเคราะห์กลวิธีการแปลโวหารโดยเครื่องมือ ที่ใช้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนที่บันทึกข้อมูลประโยคภาษาต้นฉบับที่พบการใช้ภาพพจน์ 2) ส่วนที่บันทึกข้อมูลภาษาฉบับแปลเป็นภาษาไทยของการใช้ภาพพจน์นั้น 3) ส่วนของกลวิธีการแปล และ 4) ส่วนของการวิเคราะห์กลวิธีการแปล ดังแสดงในตารางที่ 1-5

5. ผลการศึกษา

จากข้อมูลวิจัย พบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์หลักๆ 3 ประเภทเท่านั้น โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. อุปมาอุปไมย (Simile) 2. อุปลักษณ์ (Metaphor) และ 3. บุคลาธิษฐาน (Personification) กลวิธีที่ใช้ในการแปลโวหารภาพพจน์ส่วนใหญ่จะรักษาโวหารไว้ให้คล้ายคลึงต้นฉบับมากที่สุด มีเพียงบางกรณีที่โวหารเปลี่ยนรูปไปแต่ยังคงภาพพจน์ไว้ได้เหมือนเดิม

1. บุคลาธิษฐาน (Personification)

บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การทำให้สิ่งไม่มีชีวิต เช่น สิ่งของ ธรรมชาติ ความคิด หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนแสดงอาการหรือกระทำเหมือนเป็นสิ่งมีชีวิต มักใช้เพื่อสื่อถึงอารมณ์และแสดงให้เห็นการเคลื่อนไหว เช่น ฟาร่องให้ เหล่าดอกไม้พากันเรียงระบำ ซากอิฐสระอื่น

ตาราง 1 การแปลโวหารภาพพจน์ (บุคลาธิษฐาน)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	การวิเคราะห์
ใต้คาน้ำเรือ โดนัลด์ วอลตัน เปิด หม่อมผู้ยากจน กำลังเขียนจดหมายถึง เดซี่ เม็ก ผู้เป็นที่รักของเขา	Below deck, the young Donald Walton, a <u>penniless duck</u> , was writing a letter to his beloved Daisy Meg	อุปมาอุปไมย เหมือน= , เปรียบ
เขาไม่เพียงแต่ตัวใหญ่กว่าสิ่งมีชีวิต ธรรมดาๆ เล็กน้อยเท่านั้น...แต่เขาตัว ใหญ่กว่ามาก! จริงๆก็เรียกว่าใหญ่ ยักษ์เลยละ	He wasn't only a little bigger than regular beings...but a lot bigger! Actually, <u>giant!</u>	อุปมาอุปไมย 1. Aposohive noun, ยักษ์
เราก็พบสิ่งมีชีวิตที่น่าสงสารตนนั้น ซ่อนอยู่ในพุ่มไม้ <u>ตื่นตระหนกราวกับ</u> <u>เด็กน้อย</u>	We found that poor creature, hiding among the bushes, <u>as scared as a baby.</u>	เปรียบเทียบวัสดุสร้างขึ้น จากสิ่งไม่มีชีวิตให้เป็น สิ่งมีชีวิต โดยเปรียบเทียบ เป็นเด็กน้อย

2. การใช้สัญลักษณ์ (Symbol)

สัญลักษณ์ คือคำที่มีความหมายอย่างหนึ่งแต่นำไปใช้แทนความหมายอีกอย่างหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงการ
กล่าวถึงคำนั้นๆ โดยตรง

ตาราง 2 การแปลโวหารภาพพจน์ (การใช้สัญลักษณ์)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	การวิเคราะห์
แน่นอนค่ะ มินนี่เบทตอบ เพื่อนๆ ของมิกก็พากันปล่อยโฮด้วยความสุข	Mickey's friends burst into tears of happiness.	การใช้สัญลักษณ์ เปรียบเทียบน้ำตา = แห่งความสุข

3. อุปมาอุปไมย (Simile)

เป็นโวหารภาพพจน์ที่พบมากที่สุด อันประกอบด้วยการเปรียบเทียบระหว่างสองสิ่งที่ไม่ใช่ประเภทเดียวกัน
แต่มีลักษณะเฉพาะที่เหมือนหรือคล้ายกัน โดยพบการใช้คำว่า เหมือน ดูเหมือน ราว รวากับ คล้าย เสมือน ประดุจ ซึ่งแปล
เป็นภาษาอังกฤษด้วยคำว่า like, as if, as though และ as ... as

ตาราง 3 การแปลโวหารภาพพจน์ (อุปมาอุปไมย)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	การวิเคราะห์
เขาไม่เพียงแต่ตัวใหญ่กว่าสิ่งมีชีวิต ธรรมดาๆ เล็กน้อยเท่านั้น...แต่เขาตัว ใหญ่กว่ามาก! จริงๆก็เรียกได้ว่าใหญ่ ยักษ์เลยละ!	He wasn't only a little bigger than regular beings...but a lot bigger! Actually, a giant!	อุปมาอุปไมยเหมือน= like
มิกก็บอก “พอเธอได้พบเขา เธอก็ แทบจะกรี๊ดร้องออกมา”	When she saw him, she <u>almost screamed.</u>	อุปมาอุปไมยดูเหมือน = almost creamed

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	การวิเคราะห์
โดนัลด์และเฟทรีตะโกนด้วยความ ประหลาดใจพร้อมๆกัน พวกเขาสะดุ้ง โหยงราวกับเพิ่งจะเห็นวิญญาณสอง ตนมา	Donald and Fethry yelled in surprise at the same time, leaping up as if they had just seen two ghosts.	อุปมาอุปไมยราวกับ = as if
โชคยังดีที่กูฟี่ก็มากับฉันหลังจากที่ ค้นหาทั้งหลายรอบ เราก็พบสิ่งมีชีวิต ที่น่าสงสารตนนั้นซ่อนอยู่ในพุ่มไม้ ตื่น ตระหนกราวกับเด็กน้อย	Luckily, Goofy came with me, and after much searching, we found that poor creature, hiding among the bushes <u>as</u> <u>scared as a baby.</u>	อุปมาอุปไมย เหมือน= as scare as
เขาคิดถึงทั้งคู่พอๆกับที่คิดถึงโดนัลด์ และเฟทรี	He missed them as much as missed Donald and Fethy.	อุปมาอุปไมย ราวกับ= as much as

4. อັพภาส

อັพภาส คือ คำที่พยางค์แรกกับพยางค์ที่สองใช้พยัญชนะต้นเดียวกัน และสระของพยางค์แรกเป็นสระ/อะ/ เช่น ยะยิม, ะริก, ะถั่ง บงเนื่อก็เนื่อเต้น พิศเส้นสิริวั ทั่วร่างและทั้งตัว ก็ะริกระริวไหว

ตาราง 4 การแปลโวหารภาพพจน์ (อັพภาส)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	การวิเคราะห์
เขาแสดงความสนใจในกิจกรรม ธรรมดาทุกชนิด ฉันก็เลยสอนเขาเดิน ละเอียดกินซูปแบบสุภาพ0...เอ่อ อย่างน้อยฉันก็พยายามแล้วนะ	He showed interest in every kind of normal activity, so I taught him to dance and <u>to sip</u> <u>soup in a polite way...well, at least I tried,</u>	อุปมาอุปไมย เหมือน= ละเมียด

5. อุปลักษณ์ (Metaphor)

เป็นการใช้คำหรือสำนวนในการเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของสิ่งหนึ่งมาเปรียบ โดยจะปรากฏร่วมกับคำ
ว่า “เป็น” และ “คือ” หรืออาจจะต้องมีการตีความประกอบพร้อมด้วย โวหารภาพพจน์ประเภทนี้พบเป็นอันดับที่สอง โดยมีการ
ใช้คำว่า “คือ” และ “เป็น” หรืออาจจะละคำดังกล่าว ซึ่งคำกริยา “คือ” และ “เป็น” นี้ เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วจะอยู่ใน
รูปกริยา verb to be และ/หรือ มีการแปลโดยปรับโครงสร้างไวยากรณ์ร่วมด้วย

ตาราง 5 การแปลโวหารภาพพจน์ (อุปลักษณ์)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	การวิเคราะห์
นี่ช่างเป็นเรื่องน่าเศร้าสลดเหลือเกิน เราจะพาพวกนายกลับบ้านเอง ไม่ต้อง กังวลนะ	This is such a tragic story; we'll tke you home.	อุปลักษณ์ เรื่องราวเศร้าสลด = is such a tragic story

6. การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะเห็นได้ว่าโวจารภาพพจน์แบบไทยได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษด้วยกลวิธีที่มีทั้งความเท่าเทียมและการปรับเปลี่ยนที่แยบยล และน่าจะทำให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเข้าใจเรื่องราวที่นักเขียนสื่อสารออกไปได้เป็นอย่างดี เมื่อแปลแล้ว จึงควรได้รับการเผยแพร่ในวงกว้างที่จะทำให้ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนต่างภาษาและวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์เชิงสร้างสรรค์เพื่อให้นักเขียนได้รับรู้ว่าผู้รับสารเหล่านั้น มีความคิดเช่นไรต่อผลงานของตนและมีจุดใดที่จะสามารถนำไปปรับปรุงหรือพัฒนางานขึ้นต่อไปได้บ้าง และนักแปลมีข้อใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขต่อไป นอกเหนือจากการแปลวรรณกรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการแปลแล้วขั้นต่อไปคือการผลักดันให้งานที่ดีที่คัดสรรแล้วของไทยได้ออกไปสู่เวทีที่กว้างขึ้น ผู้สังคมซึ่งมีนักอ่านที่เข้มแข็งและหลากหลาย สังคมไทยโดยเฉพาะรัฐบาลไทยควรสร้างองค์กรที่ช่วยสร้างมาตรฐานค่าตอบแทนนักเขียนอย่างเป็นธรรม สร้างสวัสดิการให้นักเขียน ดูแลด้านการแปลงานวรรณกรรมเพื่อเผยแพร่สู่สากลเป็นการขยายโอกาสที่จะซื้อขายลิขสิทธิ์หนังสือกับต่างประเทศเพื่อขยายพรมแดนวรรณกรรมข้ามภาษาและวัฒนธรรม

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การใช้ภาพพจน์ผู้วิจัยได้ศึกษาภาพพจน์ 5 ชนิด ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนนี้เป็นการอธิบายแนวทางที่คาดว่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างองค์ความรู้ด้านการแปลวรรณกรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

1. รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยวรรณกรรมและวรรณศิลป์ของไทยทั้งการวิเคราะห์วิจารณ์ และการบรรณาธิการ โดยเปลี่ยนทัศนคติจากที่เคยมองว่าเป็นงานวิจัยที่ไม่สร้างมูลค่า ให้มองมุมใหม่ว่างานวิจัยเช่นนี้นำไปสู่การผลิตงานสร้างสรรค์ที่มีความเป็นเลิศทางวรรณศิลป์ยิ่งขึ้น ซึ่งหากสนับสนุนให้ถูกทางแล้ว สามารถเป็นผลผลิตทางศิลปวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ไม่แพ้งานศิลปะด้านอื่น เช่น ภาพยนตร์ หรือจิตรกรรม

2. หอสมุดแห่งชาติร่วมกับรัฐบาลควรมีการรวบรวมรายชื่อหนังสือวรรณกรรมไทยทุกรูปแบบที่มีการแปลเป็นภาษาต่างประเทศแล้ว โดยหาทางช่วยให้มีการกระจายหนังสือเหล่านั้นไปยังห้องสมุดต่างประเทศ โดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ไทยศึกษา วรรณคดีเปรียบเทียบ และ/หรือ สร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนวรรณกรรมแบบออนไลน์ (E-book) พร้อมสร้างฐานข้อมูลนักแปลวรรณกรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ อันจะนำพาวรรณกรรมไทยไปสู่สายตาต่างชาติมากขึ้น และขยายโอกาสในการขอซื้อลิขสิทธิ์ไปจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ต่างประเทศ

3. สถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดสอนหลักสูตรด้านการแปล ควรบรรจุวิชาการแปลวรรณกรรมเป็นวิชาหลักด้วย นอกเหนือจากการแปลเชิงธุรกิจ หรือเชิงวิชาการ โดยรัฐควรส่งเสริมให้มีการประกวดการแปลวรรณกรรมทั้งในระดับสถาบันการศึกษาและระดับชาติ ซึ่งอาจร่วมมือกันหลายๆ หน่วยงาน โดยมีการจัดพิมพ์ผลงานที่ได้รับรางวัลการแปลวรรณกรรมเพื่อเผยแพร่ผ่านกระทรวงการต่างประเทศต่อไป

4. รัฐบาลควรจัดทำนิตยสารวรรณกรรมของชาติที่จะเป็นเวทีให้นักเขียนได้นำผลงานมารับการพิจารณาจัดพิมพ์ โดยอาจมอบหมายให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ หรือประสานกันหลายหน่วยงาน หรือแม้แต่ตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ ซึ่งมีหน้าที่สร้างมาตรฐานค่าเรื่องและลิขสิทธิ์ด้วย

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2556). **ดอกบัวบานในธารวรรณกรรม (Lotus Blooms in the Stream of Literature)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- เจตนา นาควัชระ. (2552). **ทางสายกลางแห่งวรรณคดีวิจารณ์**. วารสารวิชาภาษา, 1(17), 15 – 28.
- ชุติมา สัจจานันท์ และคณะ. (2543). **การพัฒนาเกณฑ์ประเมินค่าวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- ธเนศ เวศร์ภักดา. (2549). **หอมโลกรวรรณศิลป์: การสร้างสุนทรีย์แห่งวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: ปาเจรา.
- วรรณถ วิมลเฉลา. (2543). **คู่มือสอนแปล**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินิตา ดิถียนต์. (2533). **เอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติการแปล**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริลักษณ์ ทวีกิจรุ่งทวี. (2547). **การแปลสำนวนจากนวนิยายภาษาไทยของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมชเป็นภาษาอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สตรีรัตน์ ไกรอ่อน. (2556). **กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทิน สุทธิเจริญ. (2564). **การใช้โวหารภาพพจน์**. แหล่งที่มา: <https://np.thai.ac>.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2555). **แปลผิดแปลถูก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายทิพย์ นกุลกิจ. (2543). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2548.). **แผนยุทธศาสตร์ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2548 – 2552**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2550). **รายงานประจำปีราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- หนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์ (2552, 3 สิงหาคม) วธ. เร่งแปลเอกสาร "ร.5" เป็นภาษาอังกฤษ เผยแพร่ทั่วโลกทางเว็บไซต์ หลังเป็นมรดกความทรงจำโลก. แหล่งที่มา: <https://www.matichon.co.th>
- อวยพร พาณิช และคณะ. (2553). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรองค์ ชาคร. (2551). **รายงานการศึกษาวิเคราะห์ผ่านการสังเกตการณ์การจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติของราชบัณฑิตยสถาน**. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ใน โครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ประจำปี 2551 (ทุน Shadowing ในประเทศ ด้านการเรียนการสอน และการจัดการความรู้/การวิจัย). กรุงเทพฯ: สกอ.
- Kansa, M. (2002). **Linguistics: Body part-related metaphors in Thai and English**. (Doctoral dissertation, Ball State University, Indiana).
- Larson, M. (1998). **Meaning-Based Translation: A guide to cross-language equivalence**. London: University Press of America.
- Newmark, P. (1988). **Approaches to Translation**. London: Phoenix.
- Ruchirawan, M. (1984). **Linguistics: Towards a descriptive model of Thai-English translation**. (Doctoral dissertation, Georgetown University, Washington, D.C.).